

ALLIANTIEPRINCIPES HWBP

Gezamenlijke principes van de alliantie voor het
Hoogwaterbeschermingsprogramma

ontwerptekst t.b.v. besluitvorming bij alliantiepartners

versie 28 februari 2019

Gezamenlijke principes van de alliantie voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma

In de alliantie voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) werken waterschappen en het Rijk samen aan de waterveiligheid van Nederland. In dit document wordt deze samenwerking nader gedefinieerd en bestuurlijk bevestigd. Aanleiding voor het opstellen van de Alliantieprincipes is de doorontwikkeling van het HWBP. Met de doorontwikkeling bereidt de alliantie zich voor op de volgende fase in het HWBP, waarin naast de aanwas van nieuwe verkenningen steeds meer projecten in de planuitwerkings- en realisatiefase komen. Dit stelt nieuwe eisen aan de alliantiesamenwerking.

De Alliantieprincipes HWBP worden ondertekend door bestuurlijke vertegenwoordigers van het Rijk en de waterschappen.

Hoe werken wij samen?

We werken binnen de alliantie samen vanuit de volgende gezamenlijke principes:

1. Best for Program: we handelen vanuit het collectief belang van de alliantie als geheel en we werken gezamenlijk aan maatschappelijk optimale oplossingen voor waterveiligheid;
2. Solidair: we dragen gezamenlijk bij aan de financiering en uitvoering van de Nederlandse versterkingsopgave, ongeacht onze individuele belangen. We zijn gelijkwaardig en samen verantwoordelijk;
3. Rolzuiver: we vervullen verschillende rollen in het HWBP (uitvoerder, financier, toezichthouder, kadersteller) en combineren deze soms. We zijn rolzuiver in het belang dat we behartigen;
4. Transparant: we zijn open naar elkaar; als ons individuele belang botst met het collectieve belang, maken we dit bespreekbaar;
5. Voorspelbaar en zonder verrassingen: we maken risico's en issues vroegtijdig bespreekbaar, zodat hierop gezamenlijk gestuurd kan worden en besluiten zorgvuldig tot stand kunnen komen;
6. Betrouwbaar: we maken heldere afspraken met elkaar en komen die na.

We werken volgens deze gezamenlijke principes en spreken elkaar daar op aan.

We helpen elkaar waar mogelijk door onze kennis en ervaring te delen.

We dragen samen het verhaal van het HWBP uit.

We evalueren periodiek – tenminste eens per twee jaar - onze samenwerking en deze principes.

Onze doelen en scope

De opgave van de alliantie HWBP is om in 2050 alle primaire keringen (indien nodig) op een sobere en doelmatige wijze te hebben versterkt, zodat de keringen voldoen aan de wettelijke normen zoals die zijn vastgelegd in de Waterwet. Het HWBP is een uitvoeringsprogramma van het Deltaplan Waterveiligheid.

Onze missie is om Nederland te beschermen tegen hoogwater door als alliantie gezamenlijk de waterkeringen op een slimme en innovatieve wijze te versterken.

De alliantie spant zich maximaal in om deze opgave sneller en goedkoper te realiseren en te komen tot een stabiel programma.

De scope van de alliantie voor het HWBP omvat het gezamenlijk programmeren, voorbereiden en realiseren van maatregelen om primaire waterkeringen te versterken.

Kennisdeling en –ontwikkeling en innovatie vallen binnen de scope van het HWBP voor zover deze wezenlijk zijn voor het realiseren van een succesvol HWBP.

Het programma biedt beheerders de ruimte om op projectniveau omgevingsgericht te werken en zo ambities te realiseren op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid.

Voor overige (beleids)opgaven is het streven om, conform het Bestuursakkoord Water en het Deltaprogramma, maatregelen waar mogelijk slim te combineren, zodat we de doelmatigheid en

maatschappelijke meerwaarde van hoogwatermaatregelen vergroten. Uitgangspunt daarbij is dat de meerkosten door derden worden bekostigd en de stabiliteit van het programma wordt gewaarborgd.

Buiten de scope van de alliantie vallen het ontwikkelen en actualiseren van beleid en wet- en regelgeving die kaderstellend zijn voor het HWBP en de beoordeling van keringen. Beleidskaders voor het HWBP worden ontwikkeld door het beleidsdirectoraat Water en Bodem (DGWB) van het ministerie van IenW.

Het HWBP omvat maatregelen met betrekking tot de versterking van de primaire keringen van zowel de waterschappen als het Rijk. De financiering van de rijksprojecten is anders georganiseerd dan voor de waterschapsprojecten. Voor projecten van het Rijk geldt evenwel zoveel mogelijk dezelfde werkwijze als voor de maatregelen die door waterschappen worden uitgevoerd. Waar nodig worden de programmering en uitvoering van rijksprojecten en waterschapsprojecten goed op elkaar afgestemd.

De governance

Uitgangspunt voor de besturing van de alliantie zijn de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zoals vastgelegd in het bestuursakkoord Water, de Waterwet en subsidieregeling voor het HWBP.

Besluitvorming over de uitvoering van het HWBP vindt plaats door het Programmabestuur HWBP, waarin bestuurlijke vertegenwoordigers van de waterschappen en het Rijk zitting nemen, met mandaat om hun achterban te binden, en waarin besluitvorming plaatsvindt op basis van consensus.

Het programmabestuur bestaat uit een gelijkwaardige vertegenwoordiging van waterschappen en Rijk(swaterstaat). Daarnaast kunnen vertegenwoordigers van andere partijen aan het overleg deelnemen wanneer de agenda daar aanleiding voor geeft. Het voorzitterschap van het programmabestuur rouleert tussen de vertegenwoordigers van de waterschappen en het Rijk.

De leden van het programmabestuur zijn verantwoordelijk voor de afstemming met de eigen achterban en het creëren van het benodigde mandaat en draagvlak voor besluitvorming.

Binnen de gestelde kaders is het programmabestuur HWBP verantwoordelijk voor de sturing op de uitvoering van het HWBP. Het programmabestuur stelt onder meer vast: het programmaplan, de begroting, de kadernota, jaarplannen, de jaarlijkse actualisatie van het programma en de voortgangsrapportages.

Het programmabestuur is verantwoordelijk voor de afstemming met DGWB, het Deltaprogramma en de Commissie Waterkeringen over de raakvlakken met beleid en wet- en regelgeving (zoals de subsidieregeling en het beoordelings- en ontwerpinstrumentarium) die van belang zijn voor het realiseren van het HWBP.

Subsidiebeschikkingen voor individuele projecten worden ondertekend door de portefeuillehouder waterveiligheid van de Unie van Waterschappen en de directeur-generaal van Rijkswaterstaat. Beheerders en programmadirectie maken in aanvulling op de subsidiebeschikking afspraken over de wijze waarop project en programma concreet gaan samenwerken.

Er is een directeurenberaad waarin naast de programmadirectie, directieleden van de alliantiepartners deelnemen. Het directeurenberaad bevordert de verbinding tussen het programma en het directieniveau bij de keringbeheerders. Dit overleg is sparringpartner voor de programmadirectie voor tactische vraagstukken in de samenwerking in de alliantie. Het directeurenberaad kan de programmadirectie en het programmabestuur gevraagd en ongevraagd adviseren.

Alliantiepartners trekken samen op in de voorbereiding van besluiten. Voorstellen die aan het programmabestuur worden voorgelegd worden ambtelijk gezamenlijk ontwikkeld en vooraf goed afgestemd in een ambtelijk afstemoverleg. Ambtelijk opdrachtgevers van HWBP-projecten worden actief betrokken in het bepalen van kennis en ontwikkelthema's in de alliantie.

De programmadirectie

De Programmadirectie HWBP heeft een regisserende, faciliterende en toetsende rol in de uitvoering van het HWBP. Namens de alliantie ziet de programmadirectie toe op een sobere, doelmatige en beheerste aanwending van de beschikbare middelen ten behoeve van het gezamenlijk realiseren van de programmadoelstellingen.

De primaire verantwoordelijkheden van de programmadirectie omvatten:

- de regie over het jaarlijks opstellen van het voortrollende programma;
- het tijdig toetsen van subsidieaanvragen en opstellen van de subsidiebeschikkingen;
- het begeleiden en waar nodig ondersteunen van beheerders bij hun projecten;
- het signaleren van issues bij de voorbereiding en realisatie van projecten en zorgen voor tijdige besluitvorming daarover;
- het signaleren van knelpunten in de toepassing van (beleids)kaders voor de uitvoering van het HWBP en het zorgen voor agendering en besluitvorming op de daarvoor geëigende tafels;
- het opstellen van voortgangsrapportages op basis waarvan naar het programmabestuur verantwoording wordt afgelegd over de voortgang van het programma.

De programmadirectie heeft een regisserende rol bij het ontwikkelen van kennis en het delen en toepassen van kennis en innovaties, voor zover dat bijdraagt aan het programmasucces van het HWBP.

De programmadirectie HWBP werkt onder verantwoordelijkheid van het programmabestuur. De programmadirectie werkt op basis van het door het programmabestuur vastgestelde programmaplan en de daarvan afgeleide jaar- en werkplannen.

De directie van de programmadirectie beschikt over het benodigde mandaat om de programmaorganisatie aan te sturen. De organisatie van de programmadirectie wordt versterkt en zodanig uitgerust dat zij kan beschikken over een vaste en kwalitatief hoogwaardige personele bezetting. Alliantiepartners zullen de randvoorwaarden scheppen voor een professionele en slagvaardige organisatie van de programmadirectie.

Het huis op orde

Waterschappen en RWS gaan werken aan betere verbindingen tussen hun moederorganisaties en de alliantie HWBP.

De waterschappen gaan zich onderling zodanig organiseren dat hun vertegenwoordiging in het HWBP gelegitimeerd en met een helder mandaat slagvaardig kan opereren. De Commissie Waterkeringen speelt daarbij als kadersteller en toezichthouder voor de waterschappen een belangrijke rol.

RWS zal ervoor zorgen dat de aanpak van haar keringen verbonden wordt aan het HWBP. RWS zal de verbinding van de regionale directies met het HWBP versterken.

RWS en waterschappen delen hun kennis en ervaring met aanbestedings- en contractvormen die kunnen bijdragen aan de programmadoelstellingen en een stabiele programmering.

Om de programmadoelen te kunnen realiseren is het van belang dat het HWBP zich continu blijft doorontwikkelen door kritische processen systematisch te evalueren en door geleerde lessen en verbeterpunten actief te delen en toe te passen in de uitvoeringspraktijk.

Rotterdam, 11 april 2019

(dit document wordt ondertekend door portefeuillehouders van de afzonderlijke waterschappen, de portefeuillehouder waterveiligheid van de Unie van Waterschappen, de directeur-generaal van Rijkswaterstaat en directeuren van landelijke en regionale directies van Rijkswaterstaat)